

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI

Nr. 1249/3 Prot.

Tiranë, më 28.10.2024

V E N D I M

Nr. 271, Datë 28. 10. 2024

Mbështetur në nenin 32, pika 1, germa a), të ligjit nr. 10 221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”¹, i ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi mori në shqyrtim ankesën nr. 189, datë 11.09.2024, e paraqitur nga z.Xh. D, kundër Shoqërisë që ofron shërbimin në linjën e transportit urban Tiranë-Gramsh-Tiranë, me pretendimin për diskriminim, për shkak të “aftësisë së kufizuar”.

Pas shqyrtimit fillestar të ankesës së mësipërme, Komisioneri²,

K O N S T A T O I:

I. Pretendimet sipas subjektit ankues.

Referuar ankesës së depozituar pranë Komisionerit, ankuesi parashtroi se: *Në datën 05.09.2024 u nisa nga terminali i TEG-ut në Tiranë për në Gramsh me autobusin e orës 15:30, me targë AB1061X. Autobusi nuk kishte faturino në stacion, nuk kishte agjenci ku të priten biletat, dhe letrat e biletave i priste shoferi në momentin që zbrisja. Në Gramsh arritëm në orën 16:50, dhe në momentin e zbritjes unë duhet të paguaja biletën. Së bashku me letrat nxora librezën e verbërisë, isha bashkë me shoqëruesen time, bashkëshorten time. Shoferi i autobusit më tha se nuk e njeh librezën, jam privat dhe u detyrova të paguaj biletën e plotë prej 1000 lekësh. Të njëjtën linjë unë*

¹ Në vijim do t'i referohemi me shkurtesën LMD.

² Në vijim do t'i referohemi me shkurtesën KMD.

kam denoncuar më parë, por vazhdon e njëjta situatë, pra nuk njihet e drejta për të udhëtuar me transport publik sipas ligjit.

Në përfundim, ankuesi kërkon nga Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, konstatimin e diskriminimit dhe zgjidhjen e pasojave që vijnë për shkak të tij.

Procedurat e ndjekura nga Komisioneri

Pas kryerjes së verifikimit paraprak të ankesës dhe akteve bashkëlidhur saj, KMD gjykoi se kjo ankesë duhej plotësuar me informacion vijues. Për këtë arsye, Komisioneri iu drejtua ankuesit me shkresën nr.1249/1 prot., datë 17.09.2024, ku kërkohet informacioni i mëposhtëm:

- Cilin dokument keni paraqitur me faturën e autobusit: Librezën e Verbërisë së lëshuar nga Shërbimi Social Shtetëror apo Librezën e Verbërisë së lëshuar nga Shoqata Kombëtare e të Verbërve? Ju lutem, depozitoni një kopje të librezës së paraqitur.
- Gjithashtu, depozitoni biletën e udhëtimit Tiranë-Gramsh, në datën e cituar prej jush, 05.09.2024, nëse e dispononi.

Sa më sipër, nga ana e ankuesit nuk u kthye asnjë përgjigje dhe nuk është plotësuar asnjë nga dokumentacionet që u kërkuan nga ana e Komisionerit me shkresën nr. 1249/1 prot., datë 17.09.2024, ndonëse sipas fletës së lajm-marrjes të Zyrës Postare, e ka marrë këtë shkresë që në datën 19.09.2024.

Mbështetur në sa më sipër, Komisioneri vlerëson se:

Parimi i barazisë para ligjit dhe i mosdiskriminimit, sanksionohet nga Kushtetuta në nenin 18, si një parim i përgjithshëm që përshkon të gjitha të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, prandaj ai duhet të gjejë shprehjen e tij në të gjithë legjislacionin shqiptar si dhe të zbatohet nga të gjithë, si nga institucionet edhe nga individët. Gjykata Kushtetuese në disa vendime të saj ka interpretuar nenin 18 të Kushtetutës, si dhe ka theksuar se parimi i barazisë synon që të gjithë të jenë të barabartë në ligj dhe përpara ligjit, jo vetëm në të drejtat themelore të parashikuara në Kushtetutë por edhe në të drejtat e parashikuara nga ligjet e tjera në fuqi. Gjykata është shprehur se: *“Barazia në ligj dhe para ligjit nuk do të thotë që të ketë zgjidhje të njëllajta për individë ose kategori personash që janë në kushte objektivisht të ndryshme. Barazia përpara ligjit dhe në ligj presupozon barazinë e individëve që janë në kushte të barabarta”, si dhe “Vetëm në raste përjashtimore dhe për shkaqe të arsyeshme dhe objektive mund të përligjet trajtimi i ndryshëm i kategorive të caktuara që përfitojnë nga kjo e drejtë”* (shih vendimet nr.39, datë 16.10.2007, nr. 4 datë 12.02.2010, nr. 34, datë 20.12.2015, të Gjykatës Kushtetuese).

Neni 14 i Konventës Evropiane për Drejtat e Njeriut (KEDNJ), ndalon diskriminimin në gëzimin e të drejtave dhe lirive të përcaktuara në të, ndërkohë që Protokolli 12-të i KEDNJ-së, i cili është ratifikuar nga Shqipëria, ndalon diskriminimin në lidhje me *“gëzimin e çdo të drejte të parashtruar*

nga ligji” dhe kështu ofron mbrojtje më të madhe se sa neni 14, i cili lidhet vetëm me të drejtat e garantuara nga KEDNJ-ja. Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ), në mënyrë të vazhdueshme ka interpretuar se “diskriminimi” do të thotë që të trajtosh ndryshe pa një justifikim objektiv dhe të arsyeshëm, persona të cilët ndodhen në situata të ngjashme dhe diferenca në trajtim, nuk bazohet në ndonjë justifikim objektiv dhe të arsyeshëm, domethënë, se trajtimi i diferencuar nuk ndjek një qëllim legjitim dhe nuk ekziston një marrëdhënie e arsyeshme të proporcionalitetit ndërmjet mjeteve të përdorura dhe qëllimit që synohet të realizohet. Sipas GJEDNJ, e drejta për të mos u diskriminuar e garantuar nga KEDNJ, gjithashtu cenohet kur pa një justifikim objektiv dhe të arsyeshëm shtetet dështojnë që të trajtojnë ndryshe personat situata e të cilëve objektivisht e ndryshme.

Ligji nr.10 221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, i ndryshuar, rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit, bazuar në një listë jo shteruese shkaqesh, por në mënyrë të shprehur neni 1, i ligjit parashikon mbrojtjen nga diskriminimi për një listë joshteruese shkaqesh. Në këtë nen parashikohet shprehimisht se: “Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me racën, etninë, ngjyrën, gjuhën, shtetësinë, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, gjininë, identitetin gjinor, orientimin seksual, karakteristikat e seksit, jetesën me HIV/AIDS, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicionet gjenetike, pamjen e jashtme, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër.”

Sipas nenit 3, pika 1, të LMD, të ndryshuar, përcaktohet se: “1. “Diskriminim” është çdo dallim, përjashtim, kufizim ose preferencë, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji, që ka si qëllim ose pasojë pengesën ose bërjen të pamundur të ushtrimit në të njëjtën mënyrë me të tjerët të të drejtave e lirive themelore të njohura nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe nga ligjet në fuqi.”

Mbrojtja nga diskriminimi, sipas nenit 7, të LMD-së, së ndryshuar, garantohet ndaj çdo veprimi apo mosveprimi të autoriteteve publike ose personave fizikë a juridikë që marrin pjesë në jetën dhe sektorët publikë apo privatë, që krijojnë baza për mohimin e barazisë ndaj një personi apo grupi personash, ose që i ekspozon ata ndaj një trajtimi të padrejtë dhe jo të barabartë, kur ata ndodhen në rrethana të njëjta apo të ngjashme, në krahasim me persona të tjerë apo grupe personash.

Në Kreun IV, të ligjit të sipërcituar parashikohet mbrojtje e posaçme nga diskriminimi në fushën e shërbimeve. Ky ligj në nenin 20, pika 1, germa a) parashikon shprehimisht se: “Personi fizik ose juridik që ofron të mira apo shërbime për publikun, me pagesë ose jo, ndalohej të diskriminojë një person tjetër, i cili kërkon t’i arrijë ose t’i përdorë ato: a) duke refuzuar t’i japë një personi apo grupi personash të mira apo shërbime për shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji...”.

Në bazë të dispozitave të LMD, të ndryshuar, ankesat e depozituara pranë KMD-së shqyrtohen

nga ky institucion dhe në përfundim të procedurave hetimore Komisioneri shprehet me vendimmarrje, nëpërmjet së cilës kryesisht konstaton ose jo diskriminimin e pretenduar për një ose disa nga shkaqet e përcaktuara në nenin 1 të këtij ligji.

Në thelb të diskriminimit, është trajtimi i diferencuar dhe më pak i favorshëm, i shfaqur qoftë në formën e *dallimit, kufizimit, përjashtimit ose preferencës* dhe që ka për bazë një nga shkaqet e mbrojtura nga ligji. Pra, jo çdo diferencë në trajtim apo trajtim më pak i favorshëm gëzon mbrojtje nga ligji. Mbrojtja nga diskriminimi sipas ligjit garantohet vetëm për ato diferenca në trajtim apo trajtime më pak të favorshme që kanë për bazë një nga shkaqet e mbrojtura. Në mungesë të një shkakut të mbrojtur, jo çdo diferencë në trajtim apo trajtim i pafavorshëm konsiderohet diskriminim sipas ligjit. Gjithashtu, jo çdo diferencë në trajtim është diskriminim, por vetëm ato që nuk kanë një justifikim objektiv dhe të arsyeshëm. Pra, nëse për diferencën në trajtim konstatohet se ka një justifikim objektiv dhe të arsyeshëm, atëherë trajtimi ndryshe është i përligjur dhe nuk është i ndaluar nga ligji.

Nga shqyrtimi paraprak i ankesës dhe bazuar në nenin 33, pika 4, germa “b” të ligjit nr. 10221/2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, të ndryshuar, ku parashikohet se: “4. *Ankesa nuk pranohet nëse:ç)nuk ka informacion të mjaftueshëm për të bërë të mundur një hetim;*”, Komisioneri vlerëson se ankesa nuk duhet të pranohet pasi është e papajtueshme me dispozitat e këtij ligji, bazuar në arsyetimin vijues:

Pala ankuese pretendon diskriminim nga linja e transportit që operon itinerarin Tiranë-Gramsh-Tiranë, nga punonjësi i kësaj shoqërie dhe konkretisht nga shoferi i automjetit me targë AB1061X, i cili luante edhe rolin e faturinos në këtë linjë. Ankuesi pretendohet se ka paraqitur librezën e verbërisë që dispononte, por pa specifikuar se cilën nga librezat, Librezën e Verbërisë të lëshuar nga Shërbimi Social Shtetëror apo Librezën e Verbërisë të lëshuar nga Shoqata Kombëtare e të Verbërve.

Ankuesi nuk vuri në dispozicion të Komisionerit informacionin e kërkuar, duke mos dërguar asnjërin nga librezat që dispononte, që të vërtetonte faktin se ai mbante shkakun e pretenduar, konkretisht atë të aftësisë së kufizuar, për të parë llojin dhe shkallën e aftësisë së kufizuar.

Ankuesi pretendon se shkakut i diskriminimit është aftësia e kufizuar, pra arsyeja për trajtimin e padrejtë dhe të pafavorshëm të cilit ai i është nënshtruar është fakti se nuk ka përfituar nga lehtësirat në transport, të parashikuara në legjislacionin në fuqi për këtë kategori.

Në përputhje me pretendimet e paraqitura nga pala ankuese, analizohet se trajtimi i tij nga ana e shërbimit të transportit mund të përbëjë shkelje të ligjit për mbrojtjen nga diskriminimi, veçanërisht në kontekstin e legjislacionit që garanton të drejtat e personave me aftësi të kufizuara. Mungesa e paraqitjes së librezës së verbërisë nga ana e ankuesit ka krijuar vështirësi në verifikimin e statusit të tij si person me aftësi të kufizuara, duke e penguar kështu procesin e hetimit administrativ për të vërtetuar pretendimet e ngritura.

Në përfundim të shqyrtimit paraprak të ankesës, bazuar në nenin 33, pika 4, germa “ç”, të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Komisioneri arrin në përfundimin se ankesa e paraqitur nga pala ankuese, z. Xh. D, kundër Shoqërisë që ofron shërbimin në linjën e transportit urban Tiranë-Gramsh-Tiranë, me pretendimin për diskriminim për shkak të “aftësisë së kufizuar”, nuk mund të pranohet, pasi nuk ka informacion të mjaftueshëm për të mundësuar hetimin. Për rrjedhojë, ankesa nuk mund t’i nënshtrohet procedurave të mëtejshme të parashikuara në ligj për shqyrtimin e saj.

PËR KËTO ARSYE:

Mbështetur në nenin 7, pika 3, nenin 20, pika 1 , germa “a”, nenin 21, pika 1, nenin 32, pika 1, germa a), nenin 33, pika 4, germa “ç” të ligjit nr. 10 221, datë 04.02.2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, i ndryshuar,

Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

V E N D O S I :

1. Mospranimin e ankesës Nr.189, datë 11.09.2024, të paraqitur nga ankuesi z. Xh. D, pasi nuk plotësohen kriteret përkatëse të parashikuara nga ligji nr. 10221/2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, i ndryshuar.
2. Kundër këtij vendimi lejohet ankim në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, brenda 45 ditëve nga marrja dijeni.

KOMISIONERI

Robert GAJDA

